

Als docent leer ik mijn leerlingen aan dat ze ook moeten benoemen wat goed ging. Bijvoorbeeld: “Je keek goed de klas rond en je stond stevig op twee benen”. Daarna benoem je, in de vorm van een tip, wat de leerling kan verbeteren: “Probeer de volgende keer harder te praten, voor je gevoel te hard”.

Ronde 4

Maggy Dekens
Provinciaal Onderwijs Vlaanderen
Contact: maggy.dekens@pov.be

Leerlijn spreken en presenteren in de derde graad algemeen en technisch secundair onderwijs

In Vlaanderen werden de afgelopen jaren de eindtermen Nederlands geüpdatet. De vernieuwde eindtermen werden progressief ingevoerd. Sinds september gelden ze ook in het laatste jaar van het secundair onderwijs. De leerlingen van het technisch secundair onderwijs hebben nu voor de vaardigheden ongeveer dezelfde eindtermen als de leerlingen van het algemeen secundair onderwijs. Voor een overzicht van de eindtermen, zie: <http://www.ond.vlaanderen.be/curriculum/secundair-onderwijs/>.

Onder de cluster ‘spreken/gesprekken voeren’ vinden we terug dat de leerlingen voor een onbekend publiek en op een structurerend niveau gedocumenteerde informatie kunnen presenteren (eindterm 8). Eindterm 9 bepaalt dat ze op een beoordelend niveau en voor een onbekend publiek standpunten/meningen of oplossingen voor problemen kunnen uiteenzetten en motiveren. Ook moeten ze persoonlijke ervaringen kunnen presenteren en activerende boodschappen kunnen formuleren. Met het structurerend niveau wordt bedoeld dat de leerlingen informatie kunnen verzamelen of noteren en die op een geordende wijze kunnen presenteren. Op het beoordelend niveau moeten ze in staat zijn om hun eigen mening mondeling uiteen te zetten.

Daar komt nog bij dat leerlingen van het algemeen secundair onderwijs de onderzoekscompetenties (OC's) moeten behalen, terwijl leerlingen van het technisch secundair onderwijs een geïntegreerde proef (GIP) moeten maken. Voor de OC's en de GIP moeten ze een wetenschappelijke of technische opdracht uitvoeren en daarover rapporteren. Voor de onderzoekscompetenties wordt wel in het midden gelaten of het gaat over mondeling of schriftelijk rapporteren. De mondelinge presentatie van de GIP gebeurt voor een externe jury. Heel wat leerlingen zien erg tegen deze confrontatie met een onbekend publiek op.

Tijdens mijn toelichting geef ik een voorbeeld van een lessenreeks die de leerlingen hierop kan voorbereiden. In de lessenreeks worden de leerlingen getraind om hun presentatie al ‘improviserend’ te brengen, aan de hand van sleutelwoorden. Ze leren dus niet om de inhoud uit het hoofd te leren. Het gevaar daarbij is immers groot dat leerlingen de draad kwijtraken en niet meer verder kunnen. Het doel is net om de leerlingen de vaardigheid bij te brengen om bij de les te blijven en tegelijkertijd in te gaan op vragen uit de zaal of op contextgegevens.

Ik schets een mogelijke leerlijn, van de eerste graad tot en met de derde graad, waarbij de focus in de derde graad in eerste instantie ligt op het leren ‘improviseren’. In een tweede stap leren de leerlingen hun presentatie te brengen met behulp van digitale hulpmiddelen. Hierbij wordt ingegaan op een goede opbouw en op het inzetten van visuele en/of digitale hulpmiddelen.

Samen met de deelnemers wordt bekeken op welke manier(en) deze vorm van spreekvaardigheid vakoverschrijdend kan/moet ingevuld worden en hoe de evaluatie voor het vak Nederlands kan gebeuren. De concrete deeloefeningen kunnen door vrijwilligers in het publiek uitgetoetst worden.

Ronde 5

Marieken Pronk-van Eunen (a) & Metteke de Vries-Kolman (b)

(a) APS, Utrecht

(b) Etty Hillesum Lyceum, Deventer

Contact: m.pronk@aps.nl

M.devries@ettyhillesumlyceum.nl

Examentraining Nederlands: omhoog dat cijfer!

1. Inleiding

Leesvaardigheid is al sinds jaar en dag hét onderdeel van het examen Nederlands in Nederland; in Vlaanderen is het één van de schoolexamens. Leerlingen in het examenjaar hierop voorbereiden, gebeurt vaak in de vorm van oefentoetsen. De lessen bestaan meestal uit het oefenen en nabespreken van die toetsen. De meeste leerlingen vinden dat saai. Niet iedere leerling heeft natuurlijk met elk onderdeel van de eindtoets evenveel moeite. Zo lang mogelijk variëren, en ook aan het eind differentiëren, is noodzakelijk om de motivatie hoog te houden.